

**TÜRK HALK HALK MÜZİĞİ REPERTUVARINDA
BULUNAN GÖÇ TEMALİ ESERLERİN TESPİTİ
VE İNCELENMESİ**

Okan MUTİ

Lisans Tezi

Müzikoloji Bölümü

2026

(Her Hakkı Saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
MÜZİKOLJİ BÖLÜMÜ

TÜRK HALK HALK MÜZİĞİ REPERTUVARINDA BULUNAN GÖÇ TEMALİ
ESERLERİN TESPİTİ VE İNCELENMESİ

LİSANS TEZİ

Okan MUTİ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Yavuz ŞEN

Haziran-2026

Erzurum

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Okan MUTİ tarafından hazırlanan "Türk Halk Müziği Repertuvarında Bulunan Göç Temalı Eserlerin Tespiti ve İncelenmesi" başlıklı çalışması 19/06/2026 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Müzikoloji Bölümü Ana Sanat Dalında, Diploma Çalışması (lisans tezi) olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Yavuz ŞEN

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Ahmet Selim DOĞAN

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Mehmet Can PELİKOĞLU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Emrah LEHİMLER

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Ferhat ÇELİKOĞLU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Koray ÇELENK

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Semih OKCU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Şevki Özer AKÇAY

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Vefa TERZİOĞLU

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Tuncay ARAS

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Yılmaz KAHYAOĞLU

Jüri Üyesi: Arş. Gör. Dr. Bahar ÖZŞEN

Jüri Üyesi: Arş. Gör. Ahmet ALUMUR

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca ıslak imzalar maskelenmiştir.

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Özgür Sadık KARATAŞ
Bölüm Başkanı

ÖNSÖZ

Bu tez çalışması Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzikoloji bölümü lisans bitirme tezi olarak yazılmıştır. Çalışmada Türk halk müziği repertuvarında bulunan göç temalı eserlerin tespiti ve incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım kıymetli hocam Doç. Dr. Yavuz ŞEN'e, bana emek veren Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzikoloji Bölümü'ndeki diğer kıymetli hocalarıma ve her zaman yanımda olan kıymetli aile bireylerime teşekkürü borç bilirim.

2026-ERZURUM

Okan MUTİ

ÖZET

LİSANS TEZİ

TÜRK HALK HALK MÜZİĞİ REPERTUVARINDA BULUNAN GÖÇ TEMALİ ESERLERİN TESPİTİ VE İNCELENMESİ

Okan MUTİ

Haziran-2026, 61 sayfa

Amaç: Bu çalışmada, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), Türk Halk Müziği (THM) kırık hava repertuarında yer alan göç temalı eserlerin tespit edilerek konu ve türlerine göre çeşitli yönleriyle incelenmesi ile seçilen örnek türkülerin edebi ve felsefi açıdan ele alınması amaçlanmıştır. Araştırma, göç temalı eserlere yönelik çalışmaların sınırlı sayıda olması nedeniyle önem taşımaktadır. Ayrıca incelenen eser örneklerinin edebî ve felsefî yönleriyle birlikte değerlendirilmesi, araştırmaya disiplinler arası bir nitelik kazandırmaktadır.

Yöntem: Bu çalışma, betimsel bir araştırma olup, THM kırık hava repertuarında var olan göç temalı eserlerin incelenmesi ve tespit edilmesine yönelik tarama (survey) modelinde yürütülmüş, nitel bir araştırmadır. Araştırmanın veri kaynakları, THM kırık hava repertuarında yer alan 5.325 türkü içerisindeki 329 adet göç temalı eser ile edebî ve felsefî açıdan incelenen 6 örnek eserden oluşmaktadır.

Bulgular: THM repertuarında bulunan kırık hava formundaki eserler incelenerek bunların 329'unun göç teması tasnifine uygun olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca elde edilen veriler doğrultusunda göç temasının konu içeriklerine, bölgelere, illere göre frekans ve yüzdeleri belirlenmiştir. Konu ve içeriklerine göre kategorilere ayrılan göç temalı eserlerden seçilen örnek türküler incelenerek yorumlanmıştır.

Sonuçlar: Araştırma sonucunda, THM repertuarında bulunan 329 eserin göç temalı olduğu tespit edilmiştir. Eserler konulara göre incelendiğinde, ekonomik göç ve mevsimlik göç temasının yoğun olduğu, bunun yanı sıra diğer alt temaların da yer aldığı görülmektedir. THM sözlü anlatım geleneğinde göç teması barındıran türkülerde insan ilişkileri ve duygusal ifadelerin merkezi bir konumda yer aldığı görülmektedir. Elde edilen veriler, THM repertuarında bulunan göç temalı eserlerin niteliksel, içeriksel bağlamda repertuar içerisinde nasıl konumlandığını açıklığa kavuşturmakta ve halk müziği söyleminde estetik yönelimin insan merkezli yapısını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk halk müziği repertuarı, kırık hava, göç, türkülerde göç.

ABSTRACT

BACHELOR'S THESIS

THE IDENTIFICATION AND EXAMINATION OF MIGRATION THEMED SONGS IN THE TURKISH FOLK MUSIC REPERTOIRE

Okan MUTİ

June-2026, 61 pages

Purpose: In this study, it is aimed to identify the migration themed works included in the Turkish Radio and Television Corporation (TRT) Turkish Folk Music (TFM) kırık hava (measured folk songs) repertoire, to examine them from various aspects according to their subjects and genres, and to analyze selected sample folk songs from literary and philosophical perspectives. The study is significant due to the limited number of studies on migration-themed works. In addition, the evaluation of the selected works together with their literary and philosophical dimensions gives the research an interdisciplinary character.

Method: This study is a descriptive and qualitative research conducted using the survey model, aimed at identifying and examining migration-themed works found in the Turkish Folk Music kırık hava repertoire. The data sources of the study consist of 329 migration-themed works identified among 5,325 folk songs in the THM kırık hava repertoire, as well as 6 sample works examined from literary and philosophical perspectives.

Findings: The works in the kırık hava form included in the Turkish Folk Music repertoire were examined, and it was determined that 329 of them were suitable for classification under the theme of migration. In addition, based on the data obtained, the frequencies and percentages of the migration theme were identified according to subject content, regions, and provinces. Sample folk songs selected from the migration-themed works categorized according to their subjects and contents were examined and interpreted.

Results: As a result of the research, it was determined that 329 works in the Turkish Folk Music repertoire are migration-themed. When the works were examined according to their subjects, it was observed that the themes of economic migration and seasonal migration were predominant, while other sub-themes were also present. In folk songs containing the theme of migration within the oral narrative tradition of Turkish Folk Music, human relationships and emotional expressions occupy a central position. The data obtained clarify how migration-themed works in the Turkish Folk Music repertoire are positioned within the repertoire in qualitative and contextual terms, and reveal the human-centered structure of the aesthetic orientation in folk music discourse.

Key Words: Turkish folk music repertoire, kırık hava (measured folk songs), migration, migration in folk song.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	I
ÖNSÖZ.....	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ŞEKİLLER DİZİNİ	VIII
TABLolar DİZİNİ.....	IX
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş.....	1
Araştırmanın Problemi.....	1
Araştırmanın Amacı.....	2
Araştırmanın Önemi	2
Sınırlılıklar.....	2
Varsayımlar.....	2
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	3
Göç Olgusunun Kültürel ve Sosyal Yansımaları.....	3
Dünyada Göçü Doğuran Genel Nedenler	3
Sosyo-Ekonomik Nedenler	3
Siyasal ve Sosyo Kültürel Nedenler.....	4
Güvenlik Nedenleri.....	5
Doğal Nedenler	6
İç Göçler	7
Sürekli-Geçici Göçler	8
Emek Göçleri	8
Zorunlu-Gönüllü Göçler	9
Dış Göçler.....	9

Beyin Göçleri	9
İşçi Göçü	10
Mübadele Göçü	11
Siyasal ve Sosyo Ekonomik Göç	11
Göçün Tarihsel ve Kültürel Bağlamı	12
Göçün Toplumsal Etkileri	12
Göç ve Kültürel Yansımaları Etkisi	12
Halk Müziğinde Göç Temasının Tarihsel Gelişimi	13
Halk Müziğinde Göç Temasının Ortaya Çıkışı	13
İKİNCİ BÖLÜM	15
Yöntem	15
Araştırmanın Modeli	15
Araştırmanın Veri Kaynakları	15
Verilerin Toplanması	16
Verilerin Analizi	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	17
Bulgular ve Yorum	17
Asker Göçü	30
“Asker Gatar Olmuş” Eser Analizi	31
Gelin Göçü	32
“Oy Gelin Kınan Kutlola” Eser Analizi	33
Ekonomik Göç	34
“Almanya Gemileri (Almanya Acı Vatan)” Eser Analizi	37
Sürgün (Zorunlu Göç, Mübadele)	39
“Mastanlı’ya Geldi Ya Hüseyin’im” Eser Analizi	40
Savaş Göçü	41
“Bitlis’te Beş Minare” Eser Analizi	42

Mevsimlik Göç	43
“Yayla Yollarında Göç Kater Kater” Eser Analizi	45
SONUÇ ve ÖNERİLER	46
KAYNAKÇA	48

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. “Asker Katar Olmuş” Türkü Notası	30
Şekil 2. “Oy Gelin Kınan Kutlola” Türkü Notası	32
Şekil 3. “Almanya Gemileri” Türkü Notası	34
Şekil 4. “Mastanlı’ya Geldi Ya Hüseyin’im” Türkü Notası	39
Şekil 5. “Bitliste Beş Minare” Türkü Notası	41
Şekil 6. “Yayla Yollarında Göç Kater Kater” Türkü Notası	43

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. <i>Göç Teması İçeren ve İçermeyen Eserlerin Frekans ve Yüzde Dağılımı</i>	15
Tablo 2. <i>Türk Halk Müziğinde Göç Temalı Eserler</i>	17
Tablo 3. <i>İllere Göre Göç Temalı Eserlerin Dağılımına İlişkin Analiz</i>	24
Tablo 4. <i>Göç Temalarının Türlerine Göre Dağılımına İlişkin Analiz</i>	27
Tablo 5. <i>İncelenen Eserlerin Bölgelere Göre Dağılımı</i>	28

KAYNAKÇA

- Akıncı, D. (2020). Türk halk müziğinde Ferahnâk dizisi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 6(12), 195-204.
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20), 294-295.
- Aktel, M., & Kaygısız, Ü. (2018). Türkiye’de göç yönetimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(2), 579-604.
- Aladağ, N., & Demir, S. (2024). Türk halk müziğinde bir tür olan gurbet havasının incelenmesi. *Journal of Music and Folklore Studies*, 1(1), 37-59.
- Aydoğanoglu, E. (2007). *Uluslararası emek göçü, yasadışı göç ve göçmen istihdamı*. <http://www.emekdunyasi.net/ed/arastirmalar/593-uluslararasi-emek-gocu-yasadisi-goc-ve-gocmen-istihdami-1> (Erişim Tarihi, 20.05.2026).
- Başel, H. (2003). *Sosyal politika açısından iç göçler Sivas’tan İstanbul’a göç örneği* (Tez No. 140394) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi.
- Başel, H. (2011). Türkiye’de nüfus hareketlerinin ve iç göçün nedenleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (53), 515-542. <https://izlik.org/JA54KM34PF>
- Bayraklı, C. (2007). *Dış göçün sosyo-ekonomik etkileri: görece göçmen konutları’nda (İzmir) yaşayan Bulgaristan göçmenler örneği* (Tez No. 219871) [Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi.
- Bithell, C. (2012). Songs, sounds and sentiments in translation: The transnational travels of Corsican and Georgian polyphony. *Journal of Mediterranean Studies*, 21(2), 333-348.
- Çavuşoğlu, H. (2006). Uluslararası göç: Nedenleri, tipleri, türleri ve göçmenler. *Folklor/Edebiyat*, 12(48), 83-104.
- Çay, R. (2022). Çağdaş sanatta sosyolojik bir olgu: Göç. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 38-52.
- Çobanoğlu, Ö. (2013). Türk halk felsefesinde göç olgusu. *Akademik Kaynak*, 1(2), 61-63.
- Demir, E. (2022). Göç ve kültür. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 129-135.
- Demirkan, B. (2011). Göç ve göç psikolojisi, https://www.tavsiyee diyorum.com/makale_7838.htm (Erişim Tarihi, 10.05.2026).

- Eraldemir, Z. (2013). *Türkiye’de göç sorunu göçlerin sosyo-ekonomik göçmenler*. www.balgoc.org (Erişim Tarihi, 15.05.2026).
- Gök, G. O. (2016). Kimin güvenliği? *Uluslararası göç-güvelik ilişkisi ve uluslararası örgütlerin rolü*, www.kosbed.kocaeli.edu.tr (Erişim Tarihi, 20.04.2026).
- Gök, H. (2022). 1970’lerdeki iç göç olgusunun Türk sinemasındaki bazı izleri. *Uluslararası Hukuk ve Sosyal Bilim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 89–102. <https://doi.org/10.51524/uhusbad.1059787>
- Güllüpnar, F. (2012). Göç olgusunun ekonomi-politiği ve uluslararası göç kuramları üzerine bir değerlendirme. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 53-85. <https://izlik.org/JA33SX83KX>
- Günay, E., Atılgan, D., & Serin, E. (2017). Dünya’da ve Türkiye’de göç yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 37-60.
- Karakaya, İ. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıöğen (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* içinde (3. baskı, ss. 59-60). Anı Yayıncılık.
- Keskin, A. (2023). Göç ve folklor: Literatür ve tasnif odaklı, kuramsal bir çerçeve. *Folklor/Edebiyat*, 29(114), 459-485. <https://doi.org/10.22559/folklor.2411>
- Koçak, Y., & Terzi, E. (2012). Türkiye’de göç olgusu, göç edenlerin kentlere olan etkileri ve çözüm önerileri, *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(3), 163-185.
- Kurt, B. (2020). Geleneksel Türk kültüründe göç olgusunun türkölere yansımaları ve Malatya yöresi yayla türköleri. *Milli Kültür Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 30-42.
- Naz, Y. (2015). *Türkiye’nin uluslararası göç politikası ve uluslararası göçün Türkiye’deki güncel sorunları*, (Tez No. 395945) [Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi.
- Özer, İ. (2004). *Kentleşme kentlileşme ve kentsel değişme*. Ekin Kitabevi Yayınları.
- Özkan, R. (2019). Göç olgusu ve toplumsal yapıya etkisi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33(47), 127-145. [i.org/10.5281/zenodo.7496271](https://doi.org/10.5281/zenodo.7496271)
- Parasız, G., & Gülüm, O. (2018). Türk halk müziğindeki doğal çok sesliliğin müzik eğitimindeki yansımaları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 22-28.

- Taştan, Z., Tütak, M., & Tütak, B. (2019). Ülker Köksal'ın tiyatrolarında köyden kente göç. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(7), 266-280. <https://izlik.org/JA27DN53AR>
- Toksöz, G. (2006). *Uluslararası emek göçü*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Tüfekçi, S. (2002). *Kırsal kesimlerden büyükşehirlere göç ve göçün aile yapısında meydana getirdiği değişiklikler: İstanbul örneği*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Uğur, A. (2015). Müzik coğrafyası: Türkülerdeki coğrafya. *Bilig*, 74(15), 239-260.
- Ulutaş, Ç. Ü., & Kamber, A. (2017). İç göç ve mekânsal dışlanma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4), 1-14. <https://doi.org/10.18037/ausbd.417362>
- Yaylagül, C. (2011). Göç sorunu ve yeni göç politikalarının uygulamasında kent konseylerinin işlevi. E. B. Keskin (Ed.), *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı* içinde, (ss. 241-250). Bursa Büyükşehir Belediyesi.
- Yıldırımoglu, H. (2005). Uluslararası emek göçü: Almanya'ya Türk emek göçü. *Kamu-İş Dergisi*, 8(1), 1-24.
- Yücel, H. (2022). Türkülerde gurbet teması. *Academic Knowledge*, 5(2), 271-281. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7496271>